

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 21. Eleuans oculos. Ex inferno tantùm ea vidit epulo, quæ possent adferre cruciatum, & hæc quoque tantùm videbunt damnati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

quos omnes videntur Istraélite fluctibus pelagi submersos, eo unque ad litus eiecta cadaueia: *Viderunt Aegyptios mortuos super litus maris & mansum magnam quam exercebat Dominus contra eos. Quo spectaculo Moyses omnisque Dei populus exaltabundus Deo cecinit gratias immortales: Tunc cecinit Moyses, & filij Israel carmen hoc Domino, atque dixerunt: Cantemus Domino, gloriose enim magnificatus est. Itaque tormenta patientur miseri, peccatores & equitissima, flammis exurentur sempiternis, quos Deus, Angeli & sancti desuper conspicient, despicient, iridebunt, & ablit vt ex eorum dolentibus affigantur, e contra vero gaudio gloriaque iactabuntur non mediocri, complentes illud Salomonis, potius dixero Dei committantis: Ego in inferis vestro ridebo.*

13. Hinc intelliges, quomodo in hac historia Pater Abraham de misericordia maxime commendatus, dum vrentibus illis videt flammis exuri epulonem, dum eius tristes audit vocas, profusus uno de pectore lacrymas, nedum illi non compatitur, quinimo pro gaudio tripudiat, & non solum aquae guttulam non infundit sitienti, quin potius verbis eum prouocat irrisorijs, quibus laevis eius exaggerat cruciatum, vt eorum nullum sit, quod eius velut acutissima sagitta, viscera non transodiatur, vt dicemus. En tibi tormenta que ex iusta Dei vindicta mali patientur, exultantibus sanctis, eos iridentibus, eos despicientibus, quae vident ab illis perferri debere in sempiternum. Quibus continuo subiungit Apostolus: *Hic patientia Sanctorum est, qui custodiunt mandata Dei, & fidem Iesu Christi.* Diuina sententia q.d. ex his Sanctorum ortur patientia, vigilansq; ad Dei mandata seruanda sollicitudo, curaque iuxta Iesu Christi praescripta conuersanda: ex hac quippe continua poenarum meditatione, timor nascitur quo refrenantur, patientia, qua vitae constanter perseverant aduersitates, cura, qua Dei legem eiusque mandata seruet in temeritate. Quis autem haec considerans timore non percellatur, has momentaneas leuesque non libens perferat calamitates, vt aternos illos, & ponderis immensi non patiatur, cruciatum? Quis audax extendat manus vt tanti Domini mandata temerarius transgrediatu: qui tanta aternisque poenis suos cruciat inimicos? Haec erat illa meditatio, qua D. Hieron. velut captiuus in desertis illis aridjs, distititq; e yriae regionibus detinebatur, vbi viram agebat profusus lacrymis, quotidianis vigilijs, perpetuoque honore aperiuntur: haec, inquam, meditatione male ordinatos reprimebat concupiscentia motus, solis aestus perferebat ardentissimos, quibus ita exurebatur,

vt iam eius pellis, velut Aethiopis, denigresceret. Audite illum scribenrem ad virginem sanctissimam Eustochium: *O quoties ego ipse in cremo constitutus, & in illa vasta solitudine, quae exusta solis ardoribus &c. Sed iam solus, horrebant faciem membra d'formia, & squalida cutis strum Aethiopiae carnis obduerat, quosida lacryma, quosida genitus, & si quando repugnarem somnis inueniens oppressisset, nulla humo vix ossa harenis collidam. De cibo vero & potu taceo &c. Scortorum tantum socius, & scorum &c. Dicit mihi, vt sanctissime, quid te sic detinuit solitariu? Quis te coegit, tam aspero te ipsum damnates ergastulos? Ego ob gehennam metum, tali me carcere damnaueram: vt gehennae me poenis liberarem sempiternis. Duabus volantibus viri sanctissimi, buis cernunt oculis gloriam poenaeque, nunquam finientas. Virum haec, vitam considerares, & diebus singulis ex his animae tuae parares balnea lacrymarum, quid non molieris, quibus non timens abstineres: *Ob gehennam metum. Hic patientia Sanctorum est &c.**

§. 21. Eleuans oculos. Ex inferno tantum ea vidit epulo, quae possent adferre cruciatum, & haec quoque tantum videbunt damnati.

Epultus hic pulvis inferni in abyfso tormentorum, in stagno ignis sulphuris: *Cum esset in tormentis, eleuans oculos iursum Vultu a leuge, a mille leucis, magnum illum Patriarcham Abraham, qui licet gloria non esset beatus essentiali, credo tamen, cum apparuisse illusterrimum in maiestate magna & gloria: tali namque pompa Deus suos decorabat familiares, quo ostenderet, quantum illis tribuat, qui licet beati non essent, nec visione fruerentur diuina, multis tamen consolationibus, favoribus quiete poterantur, praecipue tamen continua vt societate, ita & auxilio habitantur Angelorum: Ita ponderat Theod. quod dum suis incantationibus Pythouilla illud ageret, vt propheta Samuel iam pridem defunctus appareret, itaque iam prodret in medium, obstupuit mulier, quam cum Saul rex interrogaret, quid retum videret, respondit: *Deus vidi ascendentes de terra.* Deinde quem viderit exponit, senem videlicet aspectu venerabilem, sicut apparentem: Qui quareo, sunt illi Dij, qui apparent, dum propheta Samuel ad lucem reuocatur? Intelligo (inquit Theodor.) imaginem fuisse Angelorum multitudinem: dum enim permittit Deus, vt Saul*

Apoc. 14. 12.

ut Saul prophetam videat Samuelem, in limbo quiescentem, velut illum illustri videret co-
 ruscum maiestate, turbā illā splendidi limā con-
 stipatum Angelorum, qui propheta quāsi fa-
 miliā assistebant, seruibant, ac personā eius
 venerabantur. *Est vero simile, potestates quo-
 que sanctas & divinas circa eum fuisse glorifican-
 te Deo suam Prophetiam. Eodem planē modō per-
 sona offertur Abraham, divitiū detestando, velut
 Princeps auctoritate & potestate conspicuus, velut
 quondam Iudæ Machabæo vates apparuit Hi-
 eremias eodem limbo quiescens: Apparuit &
 alium virum atate & gloria mirabilem, & magni
 decoris habitudine circa illum. Eadem gloria co-
 ruscum vidit Lazarum, splendore ac maiestate
 venerandum: illum namque & Abraham comi-
 tabantur Angeli, illi caeleste melos modulauit:
 Eleuans oculos. O detestandum occursum modō
 mortuorum oculos aperit? Equū feret, illos viuis
 & sanis aperit, vidit illos utique, quā Abrahā
 detulerit pauperibus: pariter & Lazarum, omne
 tuorum scelerum remedium, quem ut talem tuis
 Deus expulit oculis mendicantem. O exdistrin-
 gente alterum dico Balaam arietulum immitte: de
 quo sic spiritus S. Cuius obuiatus est oculus, qui
 cadens aperit, habet oculos, post caelum vidit. Tua
 tibi oculis peruersitas: iustum est, ut
 eos tibi aperiat supplicium, quia, teste D. Greg.
 Oculis quos culpa claudat, poena aperit. Aperuit
 oculos, sursum aspexit, vidit Abraham & Lazarū
 à longe: non enim nisi magno poterat distare
 intervallo ab eis, qui beata fruebantur requie,
 qui quicquid conaretur ad eos accedere, nulla-
 tenus possent. sed nec ad gradum vel vicium
 progredi. Abrahā vidit & Lazarum.
 Meo quidem iudicio vidit hunc diuitem om-
 nium mortalium mirerrimum propheta Iob, re-
 bus iam secundis latiusque gaudentem, cumque
 sua descripserit oratione. *Dives cum dormierit, ni-
 hil secum asseret, aperiet oculos suos & nihil inue-
 niet. Videt illum, quāsi sit opulentus: quā bene
 vestitus: quānis deliciis affluat? quā possi-
 deat diuina: si quas mensas opiparas: quos lectos
 mollissimos: Hoc probe nouerit, quando morie-
 tur, nihil secum deferret, nec terminum, indubiū,
 nec aquæ scyphum: Aperiet oculos & nihil inue-
 niet. illum audi, illum intueri: Pater Abraham
 miserere mei, & mitte Lazarum, qui & bipedum
 necessitate: ubi modo tua regia conuiuia? vestes
 variae: vina pretiosa: molles lectuli? Nihil secum
 auferet, aperiet oculos suos &c. Non miror inquit
 D. Chryf. iam Deū per Isaiam prædixisse, quid
 Hieron. Bay. de Lanza Tom. II.**

talibus esset euenturum: id videlicet quod illis D. Chry.
 qui se somniant edere & bibere, pretiosis indit. *Li. de re-
 vestimentis, multas possidere diuitias, quā par. lassū
 tamdiu durant dum somniant & dormientes To. 5. col.
 clausos habent oculos, quos confessim cum 869.
 aperuerint, omnibus se desiccatos reperunt:
 Sicut somnias esuriens, & comedit: cum autem IJa. 29. 8
 fuerit expergescit, anima eius vacua est. Dives
 (inquit) qui amictus purpura, & tot numerorum
 Dominus factus est, omnium rerum adeo inuictus,
 ut nec unius guttulæ aqua Dominus esset, v. sub
 acerbissima tormentorum necessitate constituitur.
 Non hoc te moueat, somnus erat (inquit) &
 illis hoc euemet, quod Iob de singulis eorum
 prædixerat: Velut somnium auolans non inuenit. Iob. 20. 2
 tur, transeat sicut visio nocturna. O Cæci diuites
 oculos aperite, & perpendite quid modo habeatis,
 quibus potiamini, & hoc quoque perpendite,
 quod nihil horum vobis iam auferretis: Dives Ps. 48. 17.
 cum interierit, non sumat omnia. Hoc solum in-
 uenietis, quod eō per p. perum manus velut
 fidelissimos transfuderitis vectores, vt ex D.
 Chrysof. diximus die Cinceturum: Est nunc dies
 (loquitur D. Greg.) & accipite rebus inueni. s. s. D. Greg.
 que super ceteros extollat, gloriaturque se habere,
 quod proximus non habet: veniet quandoque tem-
 pus, ut euigilet, & tunc cognoscat, quānu vacuum
 fuerit, quod in summo tenebat.
 Subiste parumper: quid ait: Aperiet oculos &
 nihil inueniet? Multa vidit maleictus ille, quan-
 do eleuans oculos sursum aspexit. Eleuans ocu-
 los vidit Abraham & Lazarum &c. dicere in-
 tendit quod nihil inuenient consolationis: gau-
 dij, nec quod penas possit temperare suauis:
 quidquid viderint, doloribus feruet magis ac
 magis exacerbandis: iuxta illud Euangeli. i. i. 26. 11
 nis. Domine exaltetur manus tua, & non vident,
 vident & confundantur. Quid rogas, ut non vi-
 deant, & videant? d. Eia Domine. in hoc tui
 sublimetur, laudeturque potentia brachij, ut ini-
 mici tuis gehennæ tormentis examinati, nullū
 videant, nullum inueniant levamen. Non videant,
 Potro videant, quidquid illis potest adferre tor-
 mentum, conferre cruciatum, inf. rre confuso-
 nem: Videant & confundantur. Sic huc contigit
 sceleratissimo (asserit D. Chryf.) oculos suos a-
 peruit & hoc solum vidit, Quo magis torquere-
 tur. 47 D
 Primò molestissimū fuit, videre Abraham, eo
 quod vt dicit D. Aug. & D. P. Chryso. & quāsi
 illi Abraham exprobraret: O te s. utram: non eo-
 tuæ te diuitiæ euexerunt. Abraham attende,
 pluribus opibus abundantem, & his sibi tui
 præsidio, vt ea quibus nunc gaudet, obrinerets
 M m pa pe*

pauperes enim sine suo foveit misericors: imple domus sua egre liebatur ostio, pauperes quiesciturus, ac si quadam illos introducturus, tu vero ad ianuam tuam prostratos, illic subsidij causâ confugientes, nec quidem dignatus es immittis inueni.

Secundo: grauem illi peperit confusionem videre Lazarum, tanto sublimem honore, tanta conspicuum maiestate, & quiete portum auertena. Hoc ut supremum ponderet Spiritus S. tormentum damnatorum, quod ipsos, quos hic in mundo pauperes inhonoratos, despectos, omniq; fortuna exutos agnouerunt, eisdem modo videant in caelo diuites, honoratos, venerabiles om-

Sap. 5. 2. nique gloria coruscantes: Videntes turbabuntur timore horribili, & mirabuntur in subitaneitate in-spirata saluis, dicentes intra se, poenitentiam agerent, & pra angustia spiritus gementes. Hi sunt quos aliquando habuimus in derisum, & in similitudinem improperij. Nos insensati vitam illorum estimabamus insaniam, & sciem illorum sine honore. Ecce quomodo compensati sunt inter filios Dei, & inter sanctos fors illorum est. Verba notatu dignissima.

Hoc inter nos maximâ adfert admirationem, videre quendam subito prosperâ acieciâ fortunâ, & quasi de vno extremo ad aliud transmissum. Dum illi principes, amici Iob, eius audientes calamitatem, veniunt consolari, à longè eum intuiti, bonis omnibus exutum, ad sterquilinum eiec-tum, steterunt attoniti, & vox faucibus hæsit, & cū tantam in eo noiaent status, vitæque mutatione, talis inuasi illos horror, ut septè dies us ieiuni permanserint, nec quidquâ ad cibum vel potum pertinēs acceperint, patientes obstupue-rint, hoc solum agebant, dehis in eum perma-nebant oculis, ut cōsternati & exanimati, ut qua-si stupor ille ac horror, caloris naturalis suspē-derit actionem quâ humidum radicale consumi solet, ut nec edendi nec bibendi senserint ne-cessitatem, proinde stupore vehementissimo cō-tracti, amicum cernentes, intra se has voluebant cogitationes. Quæ talis hæc mutatio? Nū prin-ceps hic ille Iob? Hicne sua mundum quondâ percellit ut grata conuersatione, ita & morum gravitate? Insuper idem illis contigit, dum post-quam illum pluribus diebus contemplâi fuerât sedentem in sterquilinio, sepra respersum scedif-sima, sinie ita circumquaque deuenientem, ut sibi nares occluderent transientes, facie auerterent, imo & à via deflecterent, ne leprosum videret, eundem paulo post considerarent subito diuites, sanum, bonis gaudentem duplicatis, ait Spiritus

S. *Muerum super eum caput* vehementiori signi-num admirationis dicentes: Hicne ille quem paulo an e vidimus pauperrimum, qui præter animam nihil habebat, plagis vicerosum, ad sterquilinum damnatum?

Quando Diuina dispositione & Iehu Prin-cipis præcepto maledictam illam Iezabel reginam ex alto in præceps colliserunt, equorum virgulis protelandam, canum moribus dentibusque Jacerandam, manuum tantummodo ac pedum re-lictis extremitatibus, ac illi eam viderunt, qui prius mundo muliebra, regisque vestibus vide-rant adornatam, attoniti exclamarunt: *Hicne est illa Iezabel?* Extra omnem comparationem, ve- hementior multo stupor erit peccatorum, dum in inferno sursum attollent oculos, & quos hic desperant vilius, in caelo videbunt plus æsti-mari: *Turbabuntur timore horribili.* Quid hoc ille ne est pauper, quem ego nauisabundus stipe à me rogantem reieci? Hicne vilis ille frater-culus, quæ ego indicabâ ut infelicis? Hæc ne est illa vidua, quam vidi totis lachrimis maditam, oppressam calamitatibus? Quis stupor Herodis tot videre pueros innocentes, quos inaudito mortis genere iussit enecari, modò ut Regis caelestis charissimos Beniaminos. Quis horror filio Herodis Ascalonitæ, quando D. Ioan. Bap-tista, quem tam vili habuit, ut eum plecti ca-pite præcepit, quo meretricis salutaris satis-faceret voluptati, regia videbit sede radiantem? Quis pavor Neroni, quando duo illa orbis ter-rarum lumina Petrum & Paulum, in caelo vide-bit, ut hinc soles splendore lucidissimos? Et quis te percellet horror, dum pauperem carnes, qui, ob direpta à te bona sua, ad xenodochium reiectus mille petiit attritus aduersitibus, mo-dò gloria & honore coronatum?

Solatnr D. Chryf. amicum suum integerrimū & Episcopum Sanctissimum Cyriacum, inimicorum suorum factione sede expulsum, cui in-ter alia consolationis blandimenta, hoc illi con-sult, oculos suos in id coniciat, quod post hæc vitam futurum esse credimus, intelligat: *Et hæc D. C. dispensatio Domini, ut quands impios puant, & in Ep. ad Cor. 13. 12. nos remunerat, multo se videat & cognoscit Eie- riam tuos Martyres suos: quique tyrannos agnoscent, Tem. 5. & tyranni suos quos affixerunt Martyres: vnde & horum gloria & illorum sit augenda damnatio. Quod latius ex præsentî probat historia Lazari: Ex his discimus, quod omnes qui sunt à nobis con-tumelios & iniurijs affecti, tunc ante facie nostram stantur. Heu quis horror, quis pavor pecca-toribus, iustorumque persecutoribus: quique hic ipsos*

ipfos bonos, gl'ctos Deique pauperes pedibus
protraherit. Inter alia, qua: Iudæorum Principibus
temore, metumq; essent illatura, hoc p'æ cæte-
ris per Ilatam annuntiat Dñs futurū, quod eorū
filij videbunt Apostolos, quos contempserunt,
persecuti sunt, & sua p'sentia vt indignos eli-
minarunt, regis sublimes solis, cū virtute mul-
ta & maiestate iudicātes duodecim tribus Israel:

Isa. 23. Non modo confundetur Iacob, nec modo vultus eius
erubescet, sed cum viderit filios suos, opera ma-
numen carum in medio sanctificantes nomen
meum.

43 Hinc lucē capiunt obscura illa Danielis ver-
ba, quibus de extremo agit iudicio, ac de pecca-
toribus loquens, sic de illis prælagit: Surgent in
Dn. 12. opprobrium, vt videant super. Quid videbunt? An
non æternis occulentur tenebris? Videbūt quod
illis maximam inferet & perpetuam confusio-
nem. Hoc in statu illo omniū maxime execrabi-
li diuinitē vexabit impios quod ex inferno Sā-
ctos videbunt in celo; & gloriam eorū ac bea-
titudinem, ita D. Greg. a. & vt exponit D. Tho. b.

Lib. 4. titulum, ita D. Greg. a. & vt exponit D. Tho. b.
Dn. 12. id solum videbunt, quod summum adfert dolo-
rem, scilicet ac confusionem: quando videbunt
in Euan. a longe pauperulum religiosum, tanta gloria
splendidum: adæcent autem quā nullo eam
ad negotio potuerint adipisci. Hic erit ille vermis
dit. q. 99. immortalis, qui incessanter eorum corrodet vil-
tatem, de quo Isa. ad suæ conclusionem prophete-
tice sic prænuuntiat: Vermis eorum non morietur. Il-
lud videte, quod ego potuissim haberē quod ipse
modo habet, eo frui, quo ipse fruatur in sempiternum.
Illudque declaratur, quod in citatis
verbis addit Spiritus S. Penitentiam agentes, &
p'æ angustia spiritus gementes. Penitentia, inquit
D. Cypria, instructuosa & inuitis, horrendis gemi-
tibus semper, vt canes, vluabunt clamantes:
Ergo errauimus à via veritatis. En tibi nebulonē
dauem qui ad sui cruciatum augmentum, oculos
aperit, videt Lazarum tanto gaudio delibutum,
tanta gloria conspicium, tanta frigidum
maiestate: quis stupor? quis horro? quis eum ter-
ror inuadit? Et quis vermis tam seruus cordis
exedit viscera, dum cogitat, & clarē cognoscit,
quā factū perfacile fuisse, eodem sibi cum La-
zaro perfui gaudij, & gl'ria coronari sempiterna.
Nostræ conformiter intentioni expendit D.

D. Chr. Chryostomus Diuum circa eiectionem Adæ
Com. 3. de de paradiso consilium: Adam à paradiso eiectionem
Lazarus à regione paradisi habitare iussit Deus, vt assiduus
Tom. 2. & conspectus, renouans molitiam, exactiorem illi
Hs. 33. in præores sensum expulsiōis d' bonis. Eadem quo-
Iuan. ad que de cauā in die iudicij, malos statuet à hui-

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

stis & ex opposito bonos à dextris, quibus & Matt. 25.
dicit: Venite benedicti Patris mei possidete regnum 33.

Et. esuristi enim &c. Vt mali, dentibus fren-
deant, inuidia tabescant, horrore percellantur:
videntes quā nullo negotio potuerint ipsi
tanti regni esse heredes, tanta confusione, pœ-
nitique liberari. Penitentiam agere perpetuam;
at inuilem, gement, sed nullo emolumento. Age
modò penitentiam, nunc totis viribus ingem-
ce; ne dubites, ad vitam tibi proficiet æul-
ternam.

§. 22. Pater Abraham. Mera fuerunt delira-
menta, qua: diues ille in inferno petiit, nec ob-
tinuit.

A Videmus quid dicat quid petat hic tene-
brio: Pater Abraham miserere mei & mitte
Lazarum, vt intingat extremum digiti sui
in aquam, vt refrigeret linguam meam: quia eru-
it in hac flamma. Non incongruē te ipsum ac
ceteros omnes eodem carcere reclusos vocasti:
Nos insensati. Quidquid petis, quidquid loqueris,
deliramentum est, lapit insaniam. Primò: vocas
Abraham patrem: Pater Abraham. O vacuum ce-
rebrum! vbi reperis e iuste esse filium, cui tam
dissimilis ac contrarius vixisti immisericos? Cur
patrem vocas Abraham (quærit D. Chryostom.) D. CHR.
suis vitam non es imitatus? Ille omnem hominē Ep. ad Cyp-
in domo sua hospitabatur, tu autē neque in opis cu-
ram habebas. Tibi licet hoc exprobrare, quod ad fin.
Christus iis, qui similia prætendebant: Si filij Ioan. 3. 3.
Abraham estis, opera Abraham facite: vos ex patre
diabolo estis. Abraham de misericordia lauda-
tur, pauperem amicus, quos gnauus perquire-
bat, in domum suam compellebat, tu verò ad li-
men pauperum prostratum exturbasti: hoc tibi
neuiquam conuenit: ex patre diabolo es filius
crudelis? immisericos, pauperum-humi-
liumque fatalis inimicus.

Secundo: rogat misericordiam: Miserere
mei. O caput sine cerebro: cum hanc ignores
sententiam: I. dicitur sine misericordia illi, qui
non fecit misericordiam. An illud ignoras: Bea-
ti misericordes: quoniam ipsi misericordiam con-
sequuntur? Legem nunquam legisti millies
repetitam: Quā mensurā mensi fueritis, reme-
tietur vobis? Quid Dominus per Isa. dixit:
Ponam in pondere iudicium, & iustitiam
in mensura. Scribunt Septuaginta: Et miseri-
cordiam in stateris; quod D. Gregorius Na-
zianz. intelligit de misericordia in pauperes,
quam

Iac. 2. 13. Matt. 5. 7. Luc. 6. 39. Isa. 28. 1.

M m 1

quam